



03.04

2022

Niedziela, 3 kwietnia, 19.30 | Sunday, 3 April, 7:30 pm
Filharmonia Narodowa – Sala Koncertowa | Warsaw Philharmonic – Concert Hall
ul. Sienkiewicza 10

INAUGURACJA FESTIWALU

Opening of the Festival

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

IX Symfonia d-moll op. 125
Symphony No. 9 in D minor, Op. 125

1. Allegro ma non troppo, un poco maestoso
2. Molto vivace
3. Adagio molto e cantabile – Andante moderato
4. Presto – Allegro assai

Sofia Soloviy – sopran | soprano

Małgorzata Walewska – mezzosopran | mezzo-soprano

Rafał Bartmiński – tenor

Tomasz Konieczny – baryton | baritone

Chór NFM | NFM Choir

Lionel Sow – kierownictwo artystyczne Chóru NFM | artistic director of the NFM Choir

NFM Filharmonia Wrocławska

NFM Wrocław Philharmonic

Giancarlo Guerrero – dyrygent | conductor



Giancarlo Guerrero

Giancarlo Guerrero

Dyrektor artystyczny NFM Filharmonii Wrocławskiej, sześciokrotny zdobywca nagrody Grammy, dyrektor muzyczny Nashville Symphony oraz pierwszy dyrygent gościnny Orquestra Gulbenkian w Lizbonie.

Guerrero propaguje twórczość wybitnych kompozytorów amerykańskich i ma w swoim dorobku wiele światowych prawykonań oraz nagrań tej muzyki. W 2021 roku jego dyskografia powiększyła się o nagrania dokonane wraz z NFM Filharmonią Wrocławską z utworami Brahmsa (NFM/CD Accord) oraz album *Violin on Stage* z udziałem skrzypaczki Bomsori (Deutsche Grammophon).

W sezonie 2019/20 artysta wystąpił z NFM Filharmonią Wrocławską w Elbphilharmonie, a następnie wyruszył z orkiestrą na tournée do Ameryki Północnej.

Guerrero występuje na całym świecie, dyrygując orkiestrami symfonicznymi z Baltimore, Bostonu, Cincinnati, Chicago, Cleveland, Dallas, Detroit, Houston, Los Angeles, Milwaukee, Montrealu, Filadelfii, San Francisco, Seattle, Toronto, a także z hr-Sinfonieorchester Frankfurt, Deutsche Radio Philharmonie, Orchestre Philharmonique de Radio France, Netherlands Philharmonic Orchestra, NDR Radiophilharmonie (Hanower), Orquesta Sinfónica de Galicia, London Philharmonic Orchestra, Queensland Symphony Orchestra i Sydney Symphony Orchestra.

The artistic director of the NFM Wrocław Philharmonic, a six-time Grammy Award winner, the music director of the Nashville Symphony, and the first guest conductor of the Orquestra Gulbenkian in Lisbon, Guerrero promotes the works of prominent American composers and has many world premieres of these to his credit. In 2021 his discography has grown to encompass the recordings of Brahms' works with the NFM Wrocław Philharmonic (NFM/CD Accord) and the *Violin on Stage* album with the violinist Bomsori Kim (Deutsche Grammophon).

In the 2019/20 season the artist performed with the NFM Wrocław Philharmonic at the Elbphilharmonie to tour the North America together later.

Guerrero has performed all over the world, conducting the symphony orchestras of Baltimore, Boston, Cincinnati, Chicago, Cleveland, Dallas, Detroit, Houston, Los Angeles, Milwaukee, Montreal, Philadelphia, San Francisco, Seattle, Toronto, as well as hr-Sinfonieorchester Frankfurt, Deutsche Radio Philharmonie, Orchestre Philharmonique de Radio France, Netherlands Philharmonic Orchestra, NDR Radiophilharmonie (Hanover), Orquesta Sinfónica de Galicia, London Philharmonic Orchestra, Queensland Symphony Orchestra, and Sydney Symphony Orchestra.

giancarlo-guerrero.com



runo Severini

Sofia Soloviy

urodziła się we Lwowie, tu także rozpoczęła studia muzyczne. Jest absolwentką śpiewu, którego uczyła się u Wołodymyra Czajki i Igora Kuszplera (dyplom z wyróżnieniem), gry na fortepianie i muzykologii Lwowskiej Narodowej Akademii Muzycznej im. Mykoły Łysenki. Naukę kontynuowała we Włoszech u Rainy Kabaivanskiej i Williama Matteuzziego w Accademia Lirica Osimo, a następnie na kursach, które w Narodowym Konserwatorium Muzycznym im. Gioachina Rossiniego w Pesaro i Accademia Musical Chigiana w Sienie prowadzili Gianluigi Gelmetti i Alberto Zedda. Jest laureatką czternastu międzynarodowych konkursów, m.in. im. Iris Adami Corradetti w Padwie oraz im. Ottavio Zino w Rzymie. Odebrała także pierwszą nagrodę i nagrodę publiczności podczas Międzynarodowego Konkursu Muzycznego im. Giovanniego Battisty Viottiego w Vercelli. Artystka śpiewała na scenach oper w Luksemburgu, Madrycie, Neapolu, Rzymie, Wenecji i Wiedniu; brała także udział w licznych festiwalach operowych. Współpracowała z takimi dyrygentami, jak Roberto Abbado, John Axelrod, Maurizio Benini, Gabriele Ferro, Christophe Rousset, reżyserami: Abbasem Kiarostamim i Pierluigim Pizzim, a także kompozytorami: Krzysztofem Pendereckim i Myrosławem Skorykiem.

Jej dyskografia obejmuje osiem płyt CD i dwa nagrania DVD, które ukazały się nakładem Polskiego Radia, Brilliant Classics, Naxos, Naïve i Toccata Classics.

Sofia Soloviy was born in Lviv, where she began her musical studies, completing them at the Mykola Lysenko Lviv National Musical Academy where she graduated with honours in singing (Volodymyr Chaika and Igor Kushpler), piano and musicology. She moved to Italy, where she studied with Raina Kabaivanska and William Matteuzzi at the Academy of Lyrical Art in Osimo, followed by courses at the Gioachino Rossini Music Conservatory in Pesaro and at the Chigiana Music Academy in Siena with Gianluigi Gelmetti and Alberto Zedda. She has won awards in 14 international competitions, among them the Iris Adami Corradetti in Padua and the Ottavio Zino in Rome. She was awarded First Prize and the Audience Award at the Viotti International Music Competition in Vercelli.

Sofia Soloviy has performed in operas in Luxembourg, Madrid, Naples, Valencia, Rome, Venice and Vienna, and has also participated in numerous opera festivals. She has worked with the conductors Roberto Abbado, John Axelrod, Maurizio Benini, Gabriele Ferro, Christophe Rousset, the stage directors Abbas Kiarostami and Pierluigi Pizzi, and the composers Krzysztof Penderecki and Myroslav Skoryk.

Her discography includes recordings of 8 CDs and 2 DVDs with Polskie Radio, Dynamic, Brilliant Classics, Naxos, Naïve, and Toccata Classics.



Małgorzata Walewska

Mezzosopran. Ukończyła Akademię Muzyczną im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie profesor Haliny Słonickiej. Po studiach występowała w Bremer Theater, a następnie została zaangażowana przez wiedeńską Staatsoper, gdzie debiutowała jako Polina w *Damie Pikowej* oraz Carmen. Kolejne lata przyniosły angaże w Semperoper w Dreźnie oraz w Deutsche Oper w Berlinie. W 2006 roku artystka zadebiutowała w Metropolitan Opera jako Dalila w *Samsonie i Dalili*. Kolejne ważne debiuty na międzynarodowych scenach to rola Azuceny w Królewskiej Operze Covent Garden (2009), Mamki w *Kobiecie bez cienia* w Palacio de Bellas Artes w Meksyku (2012) i Dalili w Grand Théâtre de Genève (2012). W ostatnich latach dodała do swojego repertuaru rolę Kundry w *Parsifalu*, Wdowy w *Goplanie* Władysława Żeleńskiego, The Old Lady w *Kandydzie* i Cześnikowej w *Strasznym Dworze*. Wystąpiła także jako Pani Quickly w *Falstaffie* i Ciotunia w *Peterze Grimesie* w Operze w Kolonii oraz w instalacji operowej *Unknown I live with You* w Brukseli i Dessau. W 2015 roku została mianowana Dyrektorem Artystycznym Międzynarodowego Festiwalu i Konkursu Sztuki Wokalnej im. Ady Sari. W roku 2016 otrzymała Złoty Medal *Gloria Artis* za wybitny wkład w rozwój kultury polskiej.

Mezzo-soprano. Graduated in the class of Halina Słonicka from the Fryderyk Chopin University of Music in Warsaw. After graduation she performed at the Bremer Theater, was subsequently engaged by the Staatsoper in Vienna, where she debuted as Polina in *The Queen of Spades* and Carmen. The following years brought engagements at Dresden's Semperoper and the Deutsche Oper in Berlin. In 2006 the artist debuted as Dalila in *Samson and Dalila*. Her other principal debuts on international scenes include the roles of Azucena at the Royal Opera House in Covent Garden (2009), Amme in *The Woman without a Shadow* at the Palacio de Bellas Artes in Mexico City (2012), and Dalila at the Grand Théâtre de Genève (2012). In recent years her repertoire has also included the part of Kundry in *Parsifal*, the Widow in Władysław Żeleński's *Goplana*, the Old Lady in *Candide*, and Cześnikowa in *The Haunted Manor*. She also performed Mistress Quickly in *Falstaff* and Auntie in *Peter Grimes* at the Cologne Opera and starred in an opera-installation *Unknown I live with You* in Brussels and Dessau.

In 2015 Małgorzata Walewska was appointed the Artistic Director of the Ada Sari International Vocal Artistry Festival and Competition. In 2016 she received *Gloria Artis* gold medal for tremendous contribution to Polish culture.

malgorzatawalewska.com

Rafał Bartmiński

Czołowy polski tenor, laureat II miejsca i 11 nagród VI Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Stanisława Moniuszki.

Artysta występował m.in. z Filharmonią Narodową, NOSPR-em, Sinfonieorchester des Bayerischen Rundfunks, Orquesta Sinfónica de RTVE, Israel Philharmonic Orchestra oraz współpracował m.in. z Teatrem Wielkim – Operą Narodową, Teatrem Bolshoi, Wexford Opera Festival, Teatro Real, Opéra Bastille.

Rafał Bartmiński posiada bardzo szeroki repertuar oratoryjny, występując w dziełach różnych epok, od Haendla po Pendereckiego. Artystę można podziwiać w ponad 30 pierwszoplanowych kreacjach operowych, takich jak: Stefan/*Straszny Dwór* i Jontek/*Halka* Moniuszki, Pinkerton/*Madama Butterfly*, Rodolfo/*Cyganeria*, Pasterz/*Król Roger*, Duca/*Rigoletto*, Alfredo/*Traviata* czy Walter/*Pasażerka* Weinberga.

Współpracował z wybitnymi dyrygentami, jak Mariss Jansons (płyta z *III Symfonią „Pieśń o nocy”* Szymanowskiego), Marc Minkowski (*Halka*), Teodor Currentzis (*Wozzeck*), Tomas Hanus (*Katia Kabanowa*), Gabriel Chmura (*Borys Godunow*), Krzysztof Penderecki (*Credo*), Antoni Wit (płyta z *VIII Symfonią „Kwiaty Polskie”* Weinberga).

Na scenie pracował z reżyserami: Dmitrim Tcherniakovem, Michałem Gieletą, Davidem Aldenem, Mariuszem Trelińskim, Jakobem Petersem-Messerem.

A leading Polish tenor, winner of the 2nd Prize and eleven awards at the 6th Moniuszko International Vocal Competition.

The artist performed with the Warsaw Philharmonic, the Polish National Radio Symphony Orchestra (NOSPR), Sinfonieorchester des Bayerischen Rundfunks, Orquesta Sinfónica de RTVE, and the Israel Philharmonic Orchestra, and has worked with the Teatr Wielki – Polish National Opera, the Bolshoi Theatre, the Wexford Opera Festival, Teatro Real, and the Opéra Bastille.

Rafał Bartmiński performs an extensive oratorio repertoire ranging from Handel to Penderecki. He can be admired in more than 30 leading opera parts, notably Stefan in *The Haunted Manor* and Jontek in *Halka* by Moniuszko, Pinkerton in *Madama Butterfly*, Rodolfo in *La Bohème*, Shepherd in *King Roger*, Duke in *Rigoletto*, Alfredo in *La Traviata*, and Walter in Weinberg's *The Passenger*. He has worked with such prominent conductors as Mariss Jansons (recording of Szymanowski's Symphony No. 3 "Song of the Night"), Marc Minkowski (*Halka*), Teodor Currentzis (*Wozzeck*), Tomas Hanus (*Káta Kabanová*), Gabriel Chmura (*Boris Godunov*), Krzysztof Penderecki (*Credo*), Antoni Wit (recording of Weinberg's Symphony No. 8 "Polish Flowers").

On stage he has cooperated with such directors as Dmitri Tcherniakov, Michał Gieleta, David Alden, Mariusz Treliński, and Jakob Peters-Messer.

rafalbartminski.pl





Tomasz Konieczny

Sensacyjnym sukcesem odniesionym w partii Alberyka w Wiedeńskiej Staatsoper, a także uznaniem, jakie zdobył jako Jochanaan i Wotan/Wędrowiec, Tomasz Konieczny potwierdził swoje miejsce w gronie najznakomitszych bas-barytonów swojego pokolenia.

Artysta urodził się w Łodzi i tam studiował aktorstwo. Zadebiutował w filmie Andrzeja Wajdy *Pierścionek z orłem w koronie*, a następnie pracował jako aktor i reżyser. Studia wokalne rozpoczął na Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie i kontynuował je w Dreźnie.

W bogatym repertuarze Tomasza Koniecznego do szczególnie znaczących należą partie Mandryki/*Arabella*, Alberyka/*Złoto Renu*, *Zygfryd*, *Zmierzch bogów*, Wotana/*Złoto Renu*, *Walkiria*, *Wędrowca/Zygfryd*, *Amfortasa/Parsifal*, *Jochanaana/Salome*, *Holendra/Latający Holender*, *Kurwenala/Tristan i Izolda*, *Scarpi/Tosca* oraz *Wozzecka* wykonywane m.in. na scenach Stuttgartu, Monachium, Düsseldorfu, Madrytu, Berlina, Wiednia, Paryża, Pragi, Mediolanu, Waszyngtonu, Chicago, Toronto i Tokio. Podczas Festiwalu w Salzburgu wystąpił w rolach *Stolziusa/Żołnierze Zimmermanna*, *Komandora/Don Giovanni*, *Pizarra/Fidelio* i *Jupitera/Miłość Danae*. W 2018 roku z sukcesem zadebiutował na Festiwalu w Bayreuth, rok później w Metropolitan Opera w Nowym Jorku. Działalność sceniczną artysty harmonijnie uzupełniają występy w dziełach oratoryjnych oraz recitale pieśni. W styczniu 2019 roku otrzymał tytuł *Österreichischer Kammer-sänger* – najwyższe odznaczenie zawodowe przyznawane w niemieckojęzycznym środowisku operowym.

With a sensational success in the part of Alberich in the Vienna Staatsoper, as well as the recognition he gained as a Jochanaan and Wotan/the Wanderer, Tomasz Konieczny confirmed his place among the most outstanding bass-baritones of his generation.

The artist was born in Łódź and was studying acting there. He made his debut in Andrzej Wajda's production *Pierścionek z Orłem w koronie* (*The Crowned-Eagle Ring*) and subsequently worked as an actor and director. He began his vocal studies at the Fryderyk Chopin Academy of Music in Warsaw and continued them in Dresden.

The rich repertoire of Tomasz Konieczny includes prominent roles of Mandryka/*Arabella*, Alberich/*The Rhinegold/Siegfried/Twilight of the Gods*, Wotan/*The Rhinegold*, *Valkyrie*, Wanderer/*Siegfried*, Amfortas/*Parsifal*, Jochanaan/*Salome*, the Dutchman/*Flying Dutchman*, Kurwenal/*Tristan and Isolde*, Scarpia/*Tosca* and Wozzeck performed, among others, in Stuttgart, Munich, Düsseldorf, Madrid, Berlin, Vienna,

Paris, Prague, Milan, Washington, Chicago, Toronto and Tokyo. At the Salzburg Festival he played *Stolzius/Soldiers* by Zimmermann, *Commander/Don Giovanni*, *Don Pizarro/Fidelio* and *Jupiter/The Love of Danae*. In 2018 he made his successful debut at the Bayreuth Festival and in 2019 at the Metropolitan Opera in New York.

The artist's stage activity is harmoniously complemented by his performances in oratorio works and song recitals.

In January 2019, he received the Austrian *Kammersänger* title, the highest professional award in the German-speaking opera world.

tomaszkonieczny.com

Chór Narodowego Forum Muzyki (Chór NFM) | The National Music Forum Choir (NFM Choir)

Chór NFM został założony w 2006 roku przez Andrzeja Kosendiaka w ramach Filharmonii Wrocławskiej. Zespół szybko zdobył uznanie, wykonując zarówno repertuar *a cappella*, jak i duże formy oratoryjne, operowe i symfoniczne. Współpracował z tak znakomitymi dyrygentami, jak B. Chilcott, I. Fischer, J. Kaspszyk, S. Layton, J. MacMillan, K. Penderecki, koncertował m.in. w Barbican Centre i Royal Albert Hall w Londynie, Gewandhausie w Lipsku i Filharmonii Paryskiej. Zespół był wielokrotnie zapraszany na międzynarodowe festiwale muzyczne, m.in. BBC Proms czy Klarafestival. Nawiązał tak ze współpracę m.in. z Budapest Festival Orchestra, Gabrieli Consort & Players, Il Giardino Armonico i NOSPR. Ważną częścią pracy zespołu są prawykonania muzyki chóralnej i wokально-instrumentalnej. W dyskografii Chóru NFM znajdziemy serię nagrań pod dyktando Paula McCreecha oraz płyty z utworami *a cappella*, w tym nagrodzone Fryderykiem *De profundis* (2016). W 2018 obok płyty *Ubi caritas* ukazało się premierowe nagranie oryginalnej wersji *Widm* St. Moniuszki oraz nagrana dla Sony Classical *IX Symfonia* Beethovena pod dyktando G. Antoniniego, a w 2019 roku nagranie kompozycji Żebrowskiego. Od momentu powstania zespołem kierowała Agnieszka Franków-Żelazny, od października 2021 funkcję dyrektora artystycznego Chóru pełni Lionel Sow.

The NFM Choir was set up by Andrzej Kosendiak in 2006 as part of the Wrocław Philharmonic. The ensemble quickly gained recognition, performing *a cappella* repertoires and large oratorio forms, operas, and symphonies.

The ensemble has worked with such eminent conductors as Bob Chilcott, Iván Fischer, Jacek Kaspszyk, Stephen Layton, James MacMillan, Krzysztof Penderecki, and performed among others at the Barbican Centre and Royal Albert Hall in London, Gewandhaus in Leipzig, and the Philharmonie de Paris. The ensemble is regularly invited to international music festivals, including the BBC Proms and Klarafestival, and has started cooperation with the Budapest Festival Orchestra, the Gabrieli Consort & Players, Il Giardino Armonico, and the NOSPR. An important line in the work of the NFM Choir are the world premieres of choral, and vocal and instrumental music. Their recordings comprise a series conducted by Paul McCreech, and CDs with *a cappella* works including the Fryderyk-winning *De profundis* (2016). The 2018 releases included *Ubi caritas*, the premiere recording of Stanisław Moniuszko's original version of *The Spectres*, and Beethoven's Ninth Symphony recorded under Giovanni Antonini on Sony Classical. In 2019 a performance of Żebrowski's compositions was released. The ensemble was directed by Agnieszka Franków-Żelazny from its earliest days, and in October 2021 Lionel Sow accepted the post of the Choir's artistic director.

nfm.wroclaw.pl





Lionel Sow

Kierownik Chóru NFM. Ukończywszy studia w zakresie skrzypiec i śpiewu, Lionel Sow zwrócił się ku dyrygenturze chóralnej i orkiestrowej. Po pełnych sukcesów studiach w Konserwatorium Paryskim w 2005 roku uzyskał certyfikat uprawniający do kierowania zespołami wokalnymi.

Już u początków swojej kariery Sow został kierownikiem muzycznym zespołów wokalnych *Maîtrise des petits chanteurs de Saint-Christophe*, *Les Temperamens* oraz *Maîtrise de la Cathédrale Notre-Dame de Paris*, w którym w latach 2006–2014 pełnił funkcję dyrygenta chóru dziecięcego jako asystent Nicole Corti. W 2006 roku objął kierownictwo artystyczne i pedagogiczne wszystkich chórów katedry Notre-Dame.

W 2011 roku na prośbę Paavo Järvięgo Lionel Sow objął kierownictwo Chóru Orkiestry Paryskiej, a w latach 2012–2015 tworzył Akademię, chór kameralny, chór dziecięcy oraz chór młodzieżowy.

Od 2004 roku dyryguje regularnie chórem Radio France, przygotowując jednocześnie programy *a cappella* i orkiestrowe. W 2020 r. podjął współpracę z *Coro Sinfonico di Milano*, a w 2021 z chórem Holenderskiej Opery Narodowej.

Lionel Sow wykłada dyrygenturę chóralną na kursach mistrzowskich, prowadzi zajęcia na wydziale muzyki dawnej oraz w klasie dyrygentury orkiestrowej w Konserwatorium Paryskim, a od 2017 roku jest profesorem dyrygentury chóralnej w Konserwatorium w Lyonie. W roku 2011 otrzymał tytuł Kawalera Orderu Sztuki i Literatury.

Choir director of the National Forum of Music. Having completing his violin and vocal studies, Lionel Sow turned to choral and orchestra conducting. After successful studies at the Conservatoire de Paris, he received a certificate qualifying him to direct vocal ensembles in 2005.

At the outset of his career Sow became the music director of such vocal ensembles as *Maîtrise des petits chanteurs de Saint-Christophe*, *Les Temperamens*, and *Maîtrise de la Cathédrale Notre-Dame de Paris*, working as the children choir's conductor in 2006–14, assisting Nicole Corti. In 2006 he took over artistic and pedagogical direction of all Notre Dame choirs.

In 2011, at Paavo Järvi's request, he became the director of the *Chœur de l'Orchestre de Paris*, and in 2012–15 he helped to create the Academy, chamber choir, children choir, and youth choir.

Since 2004 he regularly conducts the Radio-France Choir, also designing *a cappella* and orchestra programmes. In 2020 he started working with the *Coro Sinfonico di Milano*, and in 2021 with the Dutch National Opera Choir.

Lionel Sow teaches master classes in choir conducting, lectures at the Department of Early Music, runs the orchestra conducting class at the Conservatoire de Paris, and since 2017 has been a choir conducting professor at the Conservatoire de Lyon. In 2011 he was granted the title of a Chevalier of the *Ordre des Arts et des Lettres*.

Należy do czołowych zespołów symfonicznych polskiej sceny muzycznej, którym w ostatnich latach dyrygowali m.in. Giovanni Antonini, Andrzej Boreyko, Philippe Herreweghe, Tõnu Kaljuste, Paul McCreech, Krzysztof Penderecki, Stanisław Skrowaczewski, Lawrence Foster, Michael Schønwandt, Dmitri Slobodeniouk i Gilbert Varga. Od powstania w 1949 roku orkiestra współpracowała z wieloma wybitnymi dyrektorami artystycznymi. Od sezonu 2017/18 funkcję tę pełni Giancarlo Guerrero. Zespół regularnie występuje z gronem uznanych solistów, a dzięki współpracy z festiwalami NFM, Jazztopad i Musica Electronica Nova również z czołowymi przedstawicielami sceny awangardowej i jazzowej, takimi jak John Zorn, Brad Mehldau, Charles Lloyd oraz Wynton Marsalis & Jazz at Lincoln Center Orchestra. NFM Filharmonia Wrocławska zdobyła szczególne uznanie w repertuarze symfonicznym XX i XXI wieku. Wykonuje też kompozycje stworzone na zamówienie NFM, m.in. Grażyny Pstrokońskiej-Nawratil, Elżbiety Sikory i Pawła Mykietyna. Zespół regularnie gości w najważniejszych salach koncertowych, takich jak Concertgebouw w Amsterdamie, Kölner Philharmonie, Tonhalle w Zurychu, Berwaldhallen w Sztokholmie, Brucknerhaus w Linzu, Frauenkirche w Dreźnie, Symphony Center w Chicago czy Elbphilharmonie w Hamburgu.

NFM Wrocław Philharmonic is one of the best symphonic ensembles in Poland. It has recently been led by such conductors as Giovanni Antonini, Andrey Boreyko, Philippe Herreweghe, Tõnu Kaljuste, Paul McCreech, Krzysztof Penderecki, Stanisław Skrowaczewski, Lawrence Foster, Michael Schønwandt, Dmitri Slobodeniouk, and Gilbert Varga. From its establishment, the orchestra has worked with many prominent artistic directors, with Giancarlo Guerrero embracing the post in the 2017/18 season. The ensemble regularly performs with numerous acclaimed soloists. Thanks to the orchestra's cooperation with NFM festivals, Jazztopad and Musica Electronica Nova, it also performs with the leading avant-garde and jazz artists to mention John Zorn, Brad Mehldau, Charles Lloyd, and Wynton Marsalis & Jazz at Lincoln Center Orchestra. The NFM Wrocław Philharmonic has won particular recognition for its 20th- and 21st-century symphonic repertoire. The ensemble also performs compositions commissioned by the NFM, including pieces by Grażyna Pstrokońska-Nawratil, Elżbieta Sikora, and Paweł Mykietyna. The ensemble regularly performs in some of the most important music venues, such as Concertgebouw in Amsterdam, Kölner Philharmonie, Tonhalle in Zurich, Berwaldhallen in Stockholm, Brucknerhaus in Linz, Frauenkirche in Dresden, the Symphony Center in Chicago, and the Elbphilharmonie in Hamburg.

nfm.wroclaw.pl



Ludwig van Beethoven

IX Symfonia d-moll op. 125

Ukończenie: 1824, prawykonanie: Wiedeń, 7 maja 1824, wydanie: Moguncja 1826 (partytura i głosy);
dedykacja: Fryderyk Wilhelm III, król pruski.

Dzieło życia Beethovena. Poświęcone idei, w którą wierzył przez całe życie, od chwili, gdy w 1789 roku poznał odę *Do radości* Schillera. Pierwsza w dziejach symfonia z tekstem wykonywanym przez solistów i chór, punkt odniesienia dla wszystkich późniejszych dzieł tego gatunku. Ale zarazem jedyna spośród symfonii Beethovena, która budzi kontrowersje natury estetycznej. Nie mają one znaczenia dla recepcji dzieła. IX Symfonia pozostała jednym z największych skarbów kultury, pierwszym w dziejach muzyki jasno sformulowanym--a tematy, różniące się tempem, tonacją i miarą metrum. Jednak drugi z tematów – *Andante moderato* – po pewnym czasie znika, a temat pierwszy – *Adagio* – odbywa dalszą wędrówkę samotnie, zabierając ze sobą wspomnienie po tamtym – jego wdzięk, kruchość, cień roztańczonej frazy. Sam teraz zmienia puls, tonację, ale zachowuje zarys konturu, harmonię i wątek brzmieniowy – dominującą barwę klarnetów, fagotów i rogów. Ten temat – to cały Beethoven. Melodię tę w różnych wersjach odnajdziemy w wolnej części *Sonaty Patetycznej* z 1799 roku i na samym początku nie dokończonych *X Symfonii*. Tu przepływa nieregularnymi, nie dającymi się przewidzieć frazami, których nie kształtują normy, lecz emocje, z wariacji na wariację coraz bardziej płynna, zdobiona improwizacyjnymi figuracjami, unosząca się ku bliskim już końca akordom, brzmiącym jak wołanie: „Stoję u wrót!”.

Część IV jest kantatą napisaną do słów ody *Do radości* (*An die Freude*) Friedricha Schillera, wrośniętą w obieg symfonicznego cyklu. Jej poszczególne fragmenty następują po sobie bezpośrednio, różnią się jednak zarówno obsadą, jak i tempem oraz metrum i tonacją.

Skala i ciężar gatunkowy wszystkiego, co dotąd w symfonii się wydarzyło, każe oczekiwać w finale rzeczy wielkich, ale gwałtowny początek (*Presto*) oczekiwania te niemal przerasta. Orkiestrowy wstęp ma swą dramaturgię. Recytatywnej partii wiolonczel i kontrabasów wyznaczona zostaje rola protagonisty, przed którym tematy poprzednich części ukazują się niby propozycje głównego wątku finału – i są po kolei odrzucone. Dopiero gdy instrumenty dęte zaintonują „pieśń nową”, wówczas protagonista głosami wiolonczel i kontrabasów, przy akompaniamencie entuzjastycznych akcentów całej orkiestry, wyraża swe przyzwolenie i sam podejmuje melodię (*Allegro assai*), która w kilku wariacjach urasta do potężnego hymnu, obejmującego cały zespół. Wstęp ten powtarza się z pewnymi skrótami, ale już z udziałem śpiewaków. Rolę protagonisty przejmuje baryton solo („O Freunde, nicht diese Töne!”), i to on intonuje teraz odę, za nim zaś jej słowa („Freude, schöner Götterfunken”) powtarza chór. Kolejny odcinek („Froh, wie seine Sonnen Fliegen”, *Alla marcia*), swym marszowym rytmem i barwami perkusji, kontrafagotu i piccola, wnosi militarny, poniekąd pruski koloryt. Po błyskotliwym, orkiestrowym fugato oda powraca raz jeszcze w pełnym tutti chóru i orkiestry, aby ustąpić wyznaniu „Seid umschlungen, Millionen” (*Andante maestoso*) przechodzącemu w apostrofę „Brüder! Über'm Sternenzelt/Muss ein lieber Vater wohnen”, której oprawa dźwiękowa stanie się kiedyś wzorem ilustracji „gwiazdnych” tematów filmowych. Fragment ten jest wstępem do podwójnej fugi (*Allegro energico, sempre ben marcato*), łączącej polifonicznie wersy „Freude, schöner Götterfunken” i „Seid umschlungen, Millionen”. Strofy rozpoczynające się od tych kluczowych wersów stanowią tekst dwóch ostatnich fragmentów – *Allegro ma non tanto* z koloraturowymi niemal partiami solistów i wpadającym im w słowa chórem, oraz chóralno-orkiestrowego *Prestissimo*, kończącego dzieło w atmosferze nie tyle uniesienia, co wręcz euforii.

Finał IX Symfonii przysporzył wielu rozterek krytykom, którzy dostrzegli w nim fragmenty nie najwyższej próby artystycznej. Nie można tych głosów lekceważyć. Z drugiej strony trzeba przyznać, że muzykę finału niesie poryw entuzjazmu o sile prądu oceanicznego i ten entuzjazm udziela się słuchaczom – a to już jest sprawa sztuki Beethovena. Zapewne stać go było na to, by Schillerowską odę napędzić muzyką bardziej wyrafinowaną, kunsztowną, piękniejszą... Tylko czy wówczas śpiewałyby ją Miliony?

Maciej Negrey

Fotograficy / Photographs: Bartek Banaszek, Igor Omulecki, Łukasz Rajchert, Bruno Severini,
Robert Zuchniewicz, Archiwum Stowarzyszenia im. Lvb / Lvb Association archives.
© 2022, Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena / Ludwig van Beethoven Association

